TK Lang

FORSTÅELSEN AV ARBEIDSVEILEDNING

AVU 2016-2019
v/ TF

Det hele startet med Sokrates διδασκον

Her finner vi en tenkning som ikke tillater et menneske å lukke seg.
Et vennskap i felles søken etter sannhet, ikke i dogmatisk sekterisme.
Her overbeviser den enkelte seg selv i frihet.
Klar over menneskets mulighet , møter Sokrates den Andre som en likeverdig.
Han ønsker ingen disipler. Det gjør ikke en god veileder heller.

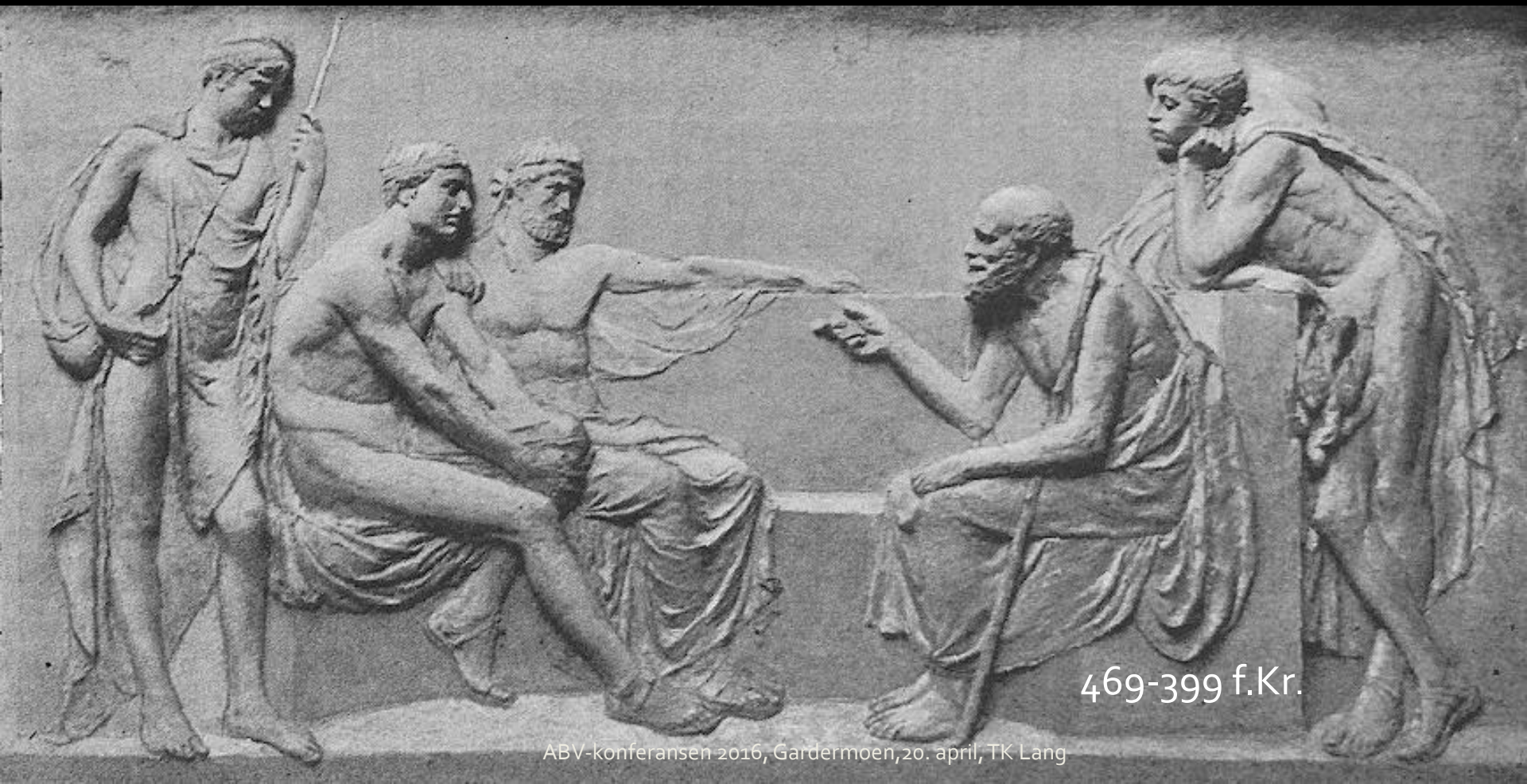

469-399 f.Kr

428-348 f.Kr.

Sokrates understreket at for å leve godt med meg selv, var det bedre å lide urett enn å gjøre urett.
Det sokratiske: Å være i harmoni med meg selv, innebærer "å vite med meg selv" (con-sciousness) bevissthet om at dette kan jeg stå for. Sam-vite m/ meg selv. Samvittighet.

Platon brukte dette i sin definisjon av tenkning som "den lydløse dialogen (εμε εμαυτο) mellom meg og meg selv."

I veiledningen flytter vi denne indre dialogen ut i det dialogiske rommet som veiledningen utgjør.

Mennesket

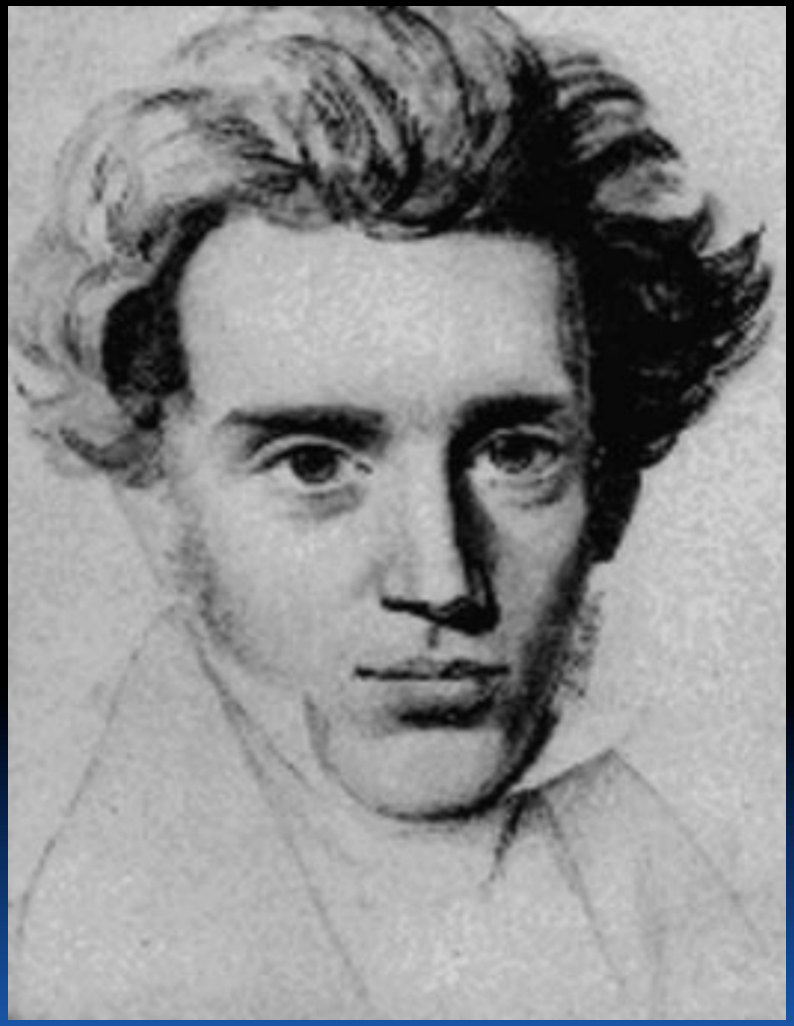

Søren Kierkegaard
(1813 – 1855)

Mennesket er Aand. Men hvad er Aand? Aand er Selvet. Men hvad er Selvet? Selvet er et Forhold, der forholder sig til sig selv, eller er det i Forholdet, at
Forholdet forholder sig til sig selv

Søren Kierkegaard. Sykdommen til Døden, Samlede Værker, bd.XI, 1905, s 127.

Veiledning innebærer

Etisk refleksjon

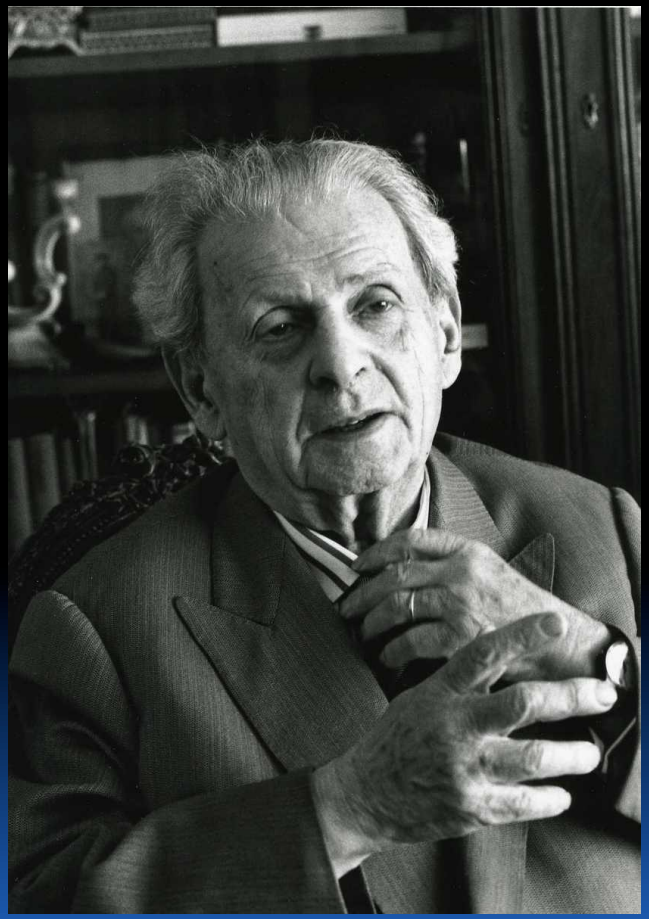

"Men når nu jeg'et står ansikt til ansikt med den Andre, bliver forholdet et andet; det bliver kritisk i forhold til sig selv. Dermed vender det sig indad, ikke for at indrette sig hos sig selv, men `som en fremmed, der jagtes lige til sit hjem, anklaget for sin identitet…'

Peter Kemp .Lévinas. 1992 s. 71

Emmanuel Lévinas
(1906-1995)

Veiledning er refleksjon over praksis

- Refleksjon over *det vi har gjort, det vi gjør, eller det vi har tenkt å gjøre*.
- "Hvorfor meg?" "Hvorfor nå?"
- Er forståelsen - som gjør at vi gjør det vi gjør - faglig godt begrunnet?
- Fungerer det jeg gjør etter sin intensjon – for den Andre og for meg?

Veiledning innebærer

Selvrefleksjon

"Å forhalda seg til seg sjølv, å stå i forhold til seg sjølv, inneber at ein fortolkar seg sjølv og sin plass i verda. Men denne sjøvfortolkinga er ikkje noko utvendig forhold til det mennesket er; sjølvfortolkinga er konstituerande for det mennesket eigentlig *er*, mennesket *er* på ein viss måte si sjølvfortolking."

Hans Skjervheim. Mennesket. 2005, s. 95

Hans Skjervheim

(1926 - 1999)

Arbeidsveiledning er:

- en mellommenneskelig, relasjonell aktivitet,
der en profesjonsutøver reflekterer over
profesjonaliteten i sin egen yrkesutøvelse i praksis,
sammen med en kvalifisert,
helst spesielt utdannet,
veileder.

I veiledning reflekteres over min konkrete, historiske virkeliggjørelse av den yrkesrollen jeg har påtatt meg, for å se om den utføres optimalt.

- Fokus er på det som skjer *mellom* den profesjonelle tjenesteyteren og den som mottar tjenesten, på *faglighet* og *effekt* av profesjonsutøverens handling, *Ikke* på å søke å avdekke "bakenforliggende" mønstre og intensjoner forklart ut ifra profesjonsutøverens psyke eller personlighetsstruktur.

- Hvordan ting "kjennes", "føles" "oppleves" osv. er bare i fokus i den grad det utgjør det Spinoza kalte "forkrøplede og forvirrede ideer" som "passiviserer" eller på annen måte reduserer profesjonsutøverens tjenesteytelse i forhold til hva mottakeren av tjenesten bør kunne forvente å få.

- Slik blir veiledning tydelig som *kvalitetssikring og fagutvikling, til forskjell fra* personlig *selvutviklingskurs og terapi.*

Rammevilkår og Handlingsrom

Utforsking av veilededs opplevelse av å stå overfor en "gitt", ikke-overskridbar, grense mellom den ikke-valgbare vilkårenes verden og det handlingsrommet der hun velger hvordan hun vil sette seg selv ut i livet – innenfor begrensningene disse grunnvilkårene utgjør.

Erkjennelsen av mine egne muligheters begrensning, setter meg fri til hver dag å gjøre 100% det som er mulig å gjøre
- innenfor denne begrensningen.

Veiledning utgjør

et avgjørende bidrag til:

- ✓profesjonsutøveres kvalitetssikring av eget arbeid
- ✓profesjonsutøveres egen fagutvikling
- ✓Profesjonsutøveres helse, miljø og sikkerhet i deres profesjonelle praksis.

Veiledning innebærer *vanligvis:*

- økt opplevelse av trivsel i yrkesutøvelsen

- reduksjon av subjektivt ubehagelige erfaringer i ens yrkesliv

- utvikling av en mer bevisst akseptasjon av ansvaret som påhviler en som profesjonell.
  Spesielt ansvaret for å håndtere egne og andres verdisyn og holdninger på en slik måte at ens egen påvirkning gjennom personlighet, væremåte og vesen, ikke blir en destruktiv faktor i samspillet med den som bruker ens tjenester

Gjennom veiledningssamtalens utforskende dialog skapes forståelse og oppstår ny mening.

Vi fokuserer fra et teologisk og hermeneutisk perspektiv på kommunikasjonens betydning i skapelse

av: Forståelse og Virkelighet

"Hvad jeg i ensom besindelse når, er – hvis det står alene – ufuldbyrdet.

Det, der ikke virkeliggjøres i kommunikation, er endu ikke; det, der ikke i sidste instans bygger på den, er uden fast grund. Sandheden begynder først, hvor to er sammen."

Karl Jaspers: Hvad er filosofi, 1965, s. 93

Karl Jaspers
(1883-1969)

Veiledning - Dialogisk erfaring - Samtale

"Enhver virkelig samtale forutsetter at man innlater seg på den andre, lar hans synspunkter gjelde, og setter seg i hans sted – ikke for å forstå hans individualitet, men for å forstå hva han sier."…

Når språket omgir oss, griper oss, hender oss, er det i form av spørsmål som krever svar eller svar som krever spørsmål. For nettopp dette utgjør "det hermeneutiske urfenomen: At det ikke finnes noen mulig ytring som ikke kan – og må – forstås som svar på et spørsmål."

Når vi møter et annet menneske, møter vi samtidig en annen forståelseshorisont. Målet med samtalen, i hvert fall den ekte samtalen, er å forstå hvilke holdninger og overbevisninger som utgjør den andres horisont, for på den måten å berike sin egen, og dermed finne et felles ståsted der horisontene – ideelt sett – smelter sammen. Bare slik er det mulig å oppnå en felles forståelse om "saken", det som er tema for samtalen…

Gadamer: Forståelsens filosofi, 2003, s 114-117:

Hans-Georg Gadamer
(1900 – 2002)

Veiledningssamtalen er fagutvikling:

Vi forstår fagutvikling som å lære å handle gjennom et språk som ikke er ens eget. Et språk som utvikles *i*, og *av*, et fagmiljø – et kulturfellesskap som den profesjonelle etter hvert blir en del av og behersker språket til.

Med Wittgensteins perspektiv på *kulturfellesskapet* som et *definisjonsfellesskap* og et *handlingsfellesskap* er veileder opptatt av yrkesutøverens :

Språk og dets skaperkraft

Hele jorden hadde samme språk og samme ord …
De sa til hverandre: "Kom så lager vi …"

HERREN sa: "Se, de er ett folk og ett språk har de alle. Og dette er det første de gjør! Nå vil ingen ting være umulig for dem, uansett hva de bestemmer seg for å gjøre. Kom la oss stige ned og forvirre språket deres …"

1. Mos 11, 1+3+6

Språksystem

Virkeligheten består av multiple inter-subjektivt skapte verdensanskuelser.

Anliggender som bringes inn i veiledning er den enkeltes.

De inngår samtidig i politiske, kulturelle og moralske systemer.

Disse eksisterer som problemdefinerende systemer for dem som deltar i dem. Konteksten er der først med sine virkelighetsdefinerende begreper og verdibaserte perspektiver.

Problemer snakkes sanne og eksisterer så lenge det fortsatt er meningsfullt å snakke om dem som problem.

Problem løses gjennom dialoger:

Enten finne vi ut hva vi vil gjøre i forhold til det som snakkes om som et ytre, objektivt problem; eller vi snakker oss frem til et perspektiv som gjør at det som snakkes om, ikke lenger kan snakkes meningsfylt om som et problem.

Problemet opphører da å eksistere. Når det skjer, går også det problemdefinerende systemet i oppløsning, det såkalte språksystemet.

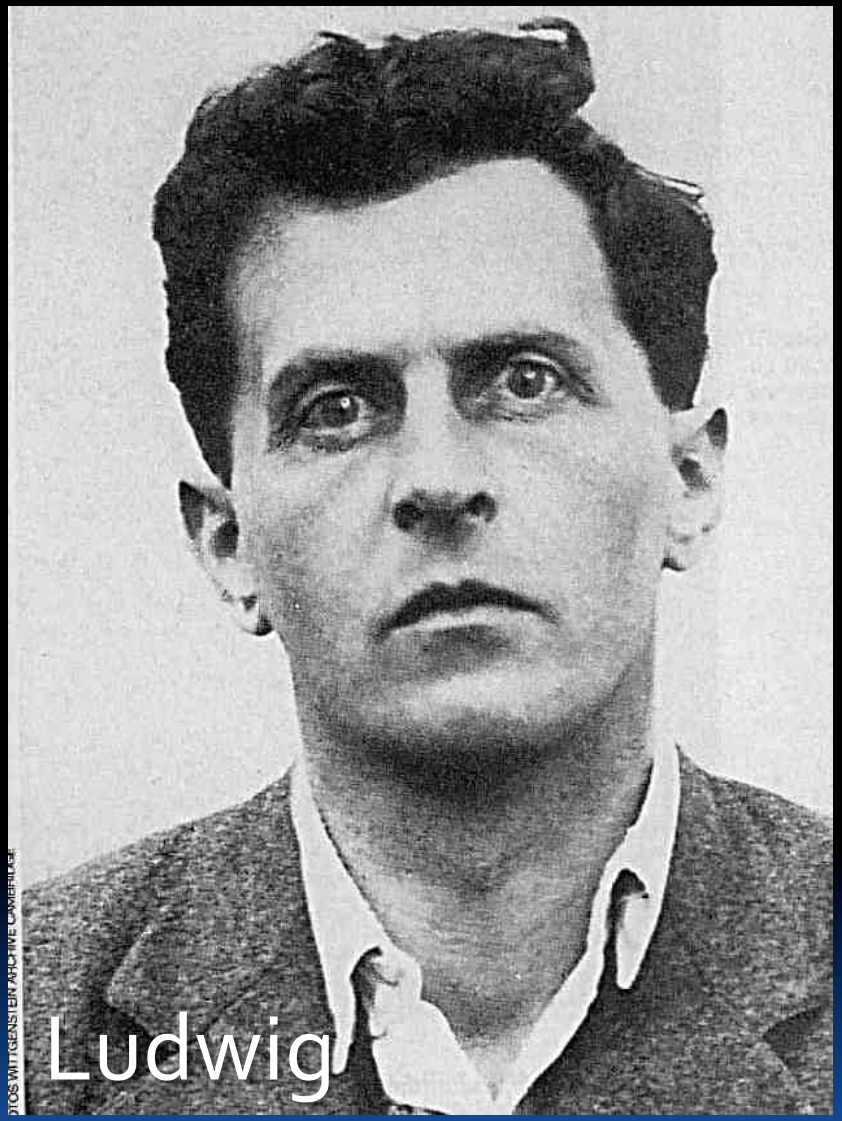

Wittgenstein

(1889-1951)

Veileder er opptatt av

Språkets dobbelthet: "fengsel" (Heidegger)

Vi er fanget i en språklig gitt virkelighet. Et *bilde* holder oss fanget. Og vi slipper ikke ut av det, for det ligger i språket vårt som tilsynelatende gjentar det for oss ubønnhørlig. Vår forstand er forhekset "ved hjelp av midlene i språket vårt," sier Wittgenstein. Ordene styrer vår måte å erfare verden på. Språket er virkelighetens grense.

Wittgenstein: Filosofiske undersøkelser (1953), § 115 og § 109.

Fordi veileder må kunne forholde seg til den enkeltes virkelighet, fokuserer vi på å "bli i det sagte" i:

Dialogen

Jerome Bruner

f. 1915

"Betydningen af enhver kendsgerning, dom eller modsætning afhænger af det perspektiv eller referenceramme, der leverer begreberne til fortolkningen."

"Livet i kulturen er altså et samspil mellem de versioner af verden, som individerne danner sig under dens herskende institusjoner, og de versioner af verden, som er produkter af deres individuelle historier."

Jerome Bruner: Uddannelseskulturen, 2006, s.62 f

Vi er opptatt av at veilederen "blir i det sagte" ut fra forståelsen av at:

"Der Mensch ist was er sagt"

Martin Heidegger (1889-1976)

"Vi er fanget i en sprogligt given virkelighed, som vi ikke kan komme udover, fordi det er sproget, der kommer til os med virkeligheden. Vores yderste virkelighed er ord – ordene styrer vores måde at erfare verden på, sproget er virkelighedens grænse…"

"… sproget taler i os, vi er undersåtter af sprogvæsenet, … [og det] i en sådan grad, at vi ikke ved hvad vi mener, før vi hører hvad vi selv siger. …; vi er overgivet til en lytten. At tænke er at lytte, …, vi ser i virkeligheden med øret,for det er jo sproget, der kommer med alting til os. "

Når mennesket undrer seg, Birgitte Rahbek , 1995, s.410-412

Veiledningen foregår slik:

1. Tilbakemelding
2. Veiledede forteller
3. Gruppen lytter (noterer)
4. Veiledede settes utenfor ringen m/ ryggen til (noterer)
5. Gruppen gjenforteller fortellingen
6. Veileder spør om vi har hørt det som ble fortalt
7. Veiledede bekrefter evt. korrigerer/legger til
8. Gruppemedlemmene reflekterer over fortellingen
9. Veiledede inn i ringen m/sine tanker etter å ha lyttet
10. Dialoger og samtale
11. Veiledede m/ siste ordet

Gruppens refleksjoner: (kontrakt: ”Vi vil hverandre vel”)

-spørsmål som melder seg til før-under-etter det som det ble fortalt om
- egne erfaringer knyttes til spørsmål rundt fortellerens opplevelse i forhold til det fortalte
- faglige perspektiver fra kurs/artikler/bøker/samtaler
- god, engasjert, kompetent og kunnskapsorientert kritikk

Mitt *profesjonelle Jeg* som yrkesutøver, trenger et *profesjonelt Du* som er i stand til å se meg. Et Du som kommer meg i møte. Og det på en slik måte at jeg blir i stand til å fastholde meg selv og mine beretninger, samtidig som jeg blir utfordret slik at jeg kan oppdage en stadig fornyet mening med å fortsette det livet og det yrkeslivet jeg lever. Skal dette være mulig, er jeg avhengig av faglige dialoger der *ny forståelse* kan vokse frem, slik at *ny og stadig adekvat praksis* blir en konsekvens. Gjennom fortelling og dialog er det dette som skjer i veiledning.

Arbeidsveiledningens hensikt er nettopp å hjelpe den som søker veiledning til å *oppdage*, og til å *gjennomføre*, den optimale virkeliggjørelsen av det, hun selv og andre, med rette forventer at hun som profesjonell skal kunne *være* og kompetent til å kunne *gjøre.* - Vel å merke: i den aktuelle situasjonen hun, til enhver tid, befinner seg i. Det handler om å makte situasjonen, kunne håndtere begrensningene og utnytte sjansene.

Veiledning gir sterke og trygge fellesskap

Flerprofesjonsgruppeveiledning

En kirke som baserer så mye av arbeidet sitt på staber bestående av mange ulike profesjoner, kan ikke være tilfreds med en arbeidsveiledning som forblir begrenset til én faggruppe eller to. Staber er tjent med felles veiledning.

Arbeidsveiledningen må gjøres til et rom for inter-profesjonelt samarbeid. Vi forstår andre bare når vi går inn i deres forståelses horisont samtidig som vi anerkjenner den som en annen - men like gyldig horisont for den andre - som min er for meg. Ut ifra legemetenkningen i 1. Korinter 12 skulle tverrfaglig teamveiledning være en selvfølge I kirken. Vi må møtes. Vi må oversette for hverandre hva det vi sier betyr. Så vi kan forstå hverandre, og utvikle kriterier for å avgjøre hvilke forståelser gagner.

Veiledning i en kirke som ønsker å være nåtidig i det 21. århundre, må utgjøre et dialogisk rom der det reflekteres indre-profesjons-kulturelt og mellom-profesjons-kulturelt over praksisen som det fortelles om - om veiledning skal forbli relevant som en kultur for kirkens fremtid.

Arbeidsveilederutdanningen

- ✓En profesjonsutdanning
- ✓Utdanner veiledere
- ✓Gir kompetanse til å veilede profesjonsutøvere av en hvilken som helst profesjon
- ✓Har sitt teorigrunnlag primært fra teologi, filosofi, sosialpsykologi, profesjonsetikk og arbeidsmiljølovgivning

Arbeidsveilederutdanningen

- ✓Gir opplæring i strukturering av veiledningsgrupper
- ✓Gir opplæring i å lytte og i å bli i det sagte
- ✓Gir ikke opplæring i metode (jfr. liturgi # metode)
- ✓Gjennom praksis utvikles tillit til at forståelse ikke frembringes gjennom metode, men inntreffer som en hendelse; det er noe som skjer med oss, noe vi deltar i, ikke en oppgave vi skal utføre
- ✓Gjennom praksis læres dialogens og samtalens muligheter for skaping av ny forståelse og mening og derigjennom nye handlingsalternativer i praksis

Arbeidsveilederutdanningen

- ✓ 8 kurssamlinger à 4 dager gjennom 3 år
- ✓ Veileder for lokal veiledningsgruppe
- ✓ Veiledning på veiledningen i smågruppe
- ✓ Strukturert lesing av 2000 sider faglitteratur
- ✓ Skriving av masteroppgave

Fagansvarlig for AVU 2016-2019 v/ TF:

Columbia Theological Seminary

Dr.theol. 1990:
"Counseling the Dying and the Bereaved.
A theological antropology of loss and grief"

Emory University
Chandler school of theology

1 Basic
4 Advanced
2 Supervisory units
CPE v/ Georgia Associason for Pastoral Counseling
5 semestre m/ Group dynamics group

TK Lang: Cand.theol. + Praktikum v/MF
Masterstudier v/ :
Warthburg Teological Seminary
Dr.theol. v/ Columbia Theological Seminary og Emory University
Psykoterapeut m/ Familieterapi som spesiale v/Georgia Associasion for pastoral Counseling

Det Teologiske Menighetsfakultet

AVU 2016-2019 er underveis

Takk for oppmerksomheten